

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spółeczeństwo i gospodarka II Rzeczpospolitej

KOD

Olimpiada Historyczna Juniorów

Eliminacje Centralne – etap pisemny

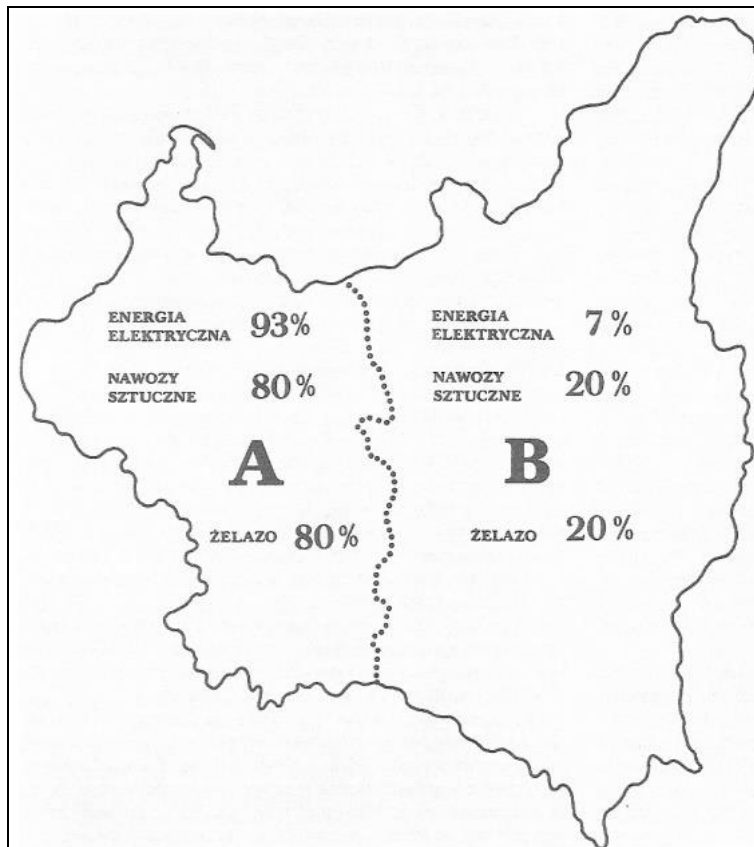
Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy test zawiera **16 stron**. Ewentualny brak stron, zadań lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Test, do którego przystępujesz, zawiera **20 zadań**. Maksymalnie możesz uzyskać **50 punktów**.
3. Czytaj uważnie treści zadań i wszystkie polecenia.
4. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie stosuj korektora.
5. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu lub dobieraniu odpowiedzi, jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź, napisz przy niej: „błąd” i napisz, podkreśl, wskaż lub dobrać prawidłową odpowiedź.
6. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać z pomocy naukowych (z wyjątkiem lupy/szkła powiększającego), urządzeń telekomunikacyjnych oraz z podpowiedzi koleżanek i kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań, do członków Komisji.
7. Na udzielenie odpowiedzi w teście masz **60 minut**.

Życzymy Ci powodzenia!

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spoleczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 1. (0–2)
Źródło. Schemat.

Źródło: Z. Landau, J. Tomaszewski, *Gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej, Dzieje narodu i państwa polskiego* Warszawa 1991, s. 64.

Wyjaśnij sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej, która została zilustrowana w źródle.

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–6)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

Hasło budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego miało pobudzić w społeczeństwie przekonanie o wkraczaniu Polski w nową fazę rozwoju gospodarczego, którego ostatecznym wynikiem miała być poprawa bytu szerzej pojętych mas pracujących. Hasło to miało zapewnić skupienie się wokół sanacji całego narodu polskiego.

Źródło: Z. Landau, J. Tomaszewski, *Gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Warszawa 1991, s. 57.

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spółeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Źródło 2. Fragment audycji.

Region kielecki posiadał surowce dla przemysłu metalowego i mineralnego. Wołyń miał stanowić bazę żywnościową [...], a nizina Sandomierska i Podkarpacie, dzięki bogactwu naturalnemu w postaci ropy naftowej i gazu ziemnego, miały stanowić bazę energetyczną dla przemysłu przetwórczego.

Źródło: Gospodarcze wyzwania II RP. Ekonomiczna katastrofa, której udało się uniknąć.

2.1. Rozstrzygnij, czy budowa Okręgu, o którym mowa w źródle 1. miała wyłącznie cel gospodarczy czy również polityczny. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

2.2. Uzasadnij, że budowa Okręgu, o którym mowa w źródle 1. jest dowodem na interwencjonizm państwowy w II Rzeczypospolitej.

.....

.....

.....

.....

2.3. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Źródło 2. wskazuje lokalizację Okręgu, o którym mowa w źródle 1.	P	F
Budowie Okręgu przywołanego w źródle patronował Eugeniusz Kwiatkowski.	P	F
Budowę Okręgu przywołanego w źródle udało się ukończyć do końca lat 30.tych.	P	F

2.4. Dokończ zdanie. – odpowiedź wybierz spośród podanych.

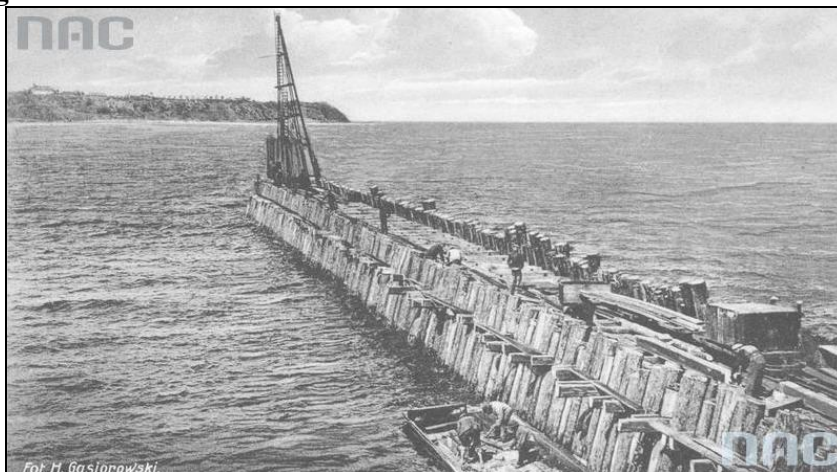
Na rozbudowę przemysłu obronnego, którego elementem był Okręg, o którym mowa w źródle 1., Polska otrzymała zapewnienie pożyczki obronnej ze strony

1. rządu Stanów Zjednoczonych.
2. rządu Francji.
3. rządu Wielkiej Brytanii.
4. rządu Szwajcarii.

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spoleczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 3. (0–2)

Źródło. Fotografia.

<https://wiadomosci.onet.pl>; [dostęp: 13.02.2020]

Dokończ zdanie – uzupełnij luki.

Fotografia przedstawia jeden z etapów budowy w
z roku

Zadanie 4. (0–1)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

We wrześniu 1928 roku „Dziennik Gdański” donosił: *Pisma gdańskie coraz częściej zajmują się na swych łamach Gdynią* – pisano w artykule pt. „Gdynia jako konkurencja dla Gdańska i Sopotu”.

Źródło: M. Niewierowicz, *Miasto z morza*, s. 79.

Wyjaśnij, z czego wynikały obawy Gdańska i Sopotu.

.....
.....
.....

Zadanie 5. (0–4)

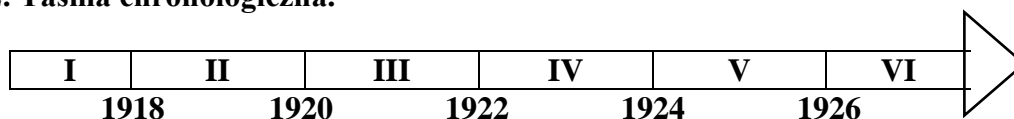
Źródło 1. Tabela.

Kurs dolara w Polsce w markach polskich
9
110
590
2 922
17 800
6 375 000

Źródło: J. Choińska-Mika, P. Skibiński, P. Szlanta, K. Zielińska, *Historia. Część 3.* Warszawa 2009, s. 108

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spółeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Źródło 2. Taśma chronologiczna.

Źródło 3.
Źródło. Banknot.

<https://dzieje.pl/aktualnosci> [...]; dostęp: 14.02.2020.

5.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Najwyższa hiperinflacja, do której odnosi się źródło 1. wystąpiła w przedziale czasowym oznaczonym na taśmie chronologicznej (źródło 2.) rzymską cyfrą

5.2. Rozstrzygnij, czy istnieje związek między zjawiskiem gospodarczym zobrazowanym w źródło 1. a działaniem podjętym przez władze II Rzeczypospolitej, do którego nawiązuje źródło 3.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

5.3. Podaj nazwę i rok powstania spółki akcyjnej, której działalność wiązała się z emisją banknotu zaprezentowanego w źródle 3.

Nazwa

Rok założenia

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spoleczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 6. (0–1)

Źródło 1. Logo.

<https://www.wirtualnemedi.pl> [...] [dostęp: 13.02.2020]

Źródło 2. Logo.

<https://pl.wikipedia.org> [dostęp: 13.02.2020]

Rozstrzygnij, czy w okresie II Rzeczypospolitej powstało przedsiębiorstwo zaprezentowane w źródle 1. czy w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

Zadanie 7. (0–2)

Źródło. Fragment audycji.

Choć do odrodzonej Rzeczypospolitej została przyłączona mniejsza część obszaru plebiscytowego, to stanowił on najlepiej rozwiniętą pod względem przemysłowym część [...]. To w kolejnych latach miało zaprocentować.

Źródło: Gospodarcze wyzwania II RP. Ekonomiczna katastrofa, której udało się uniknąć.....

7.1. Podaj nazwę regionu, o którym mowa w źródle.

.....

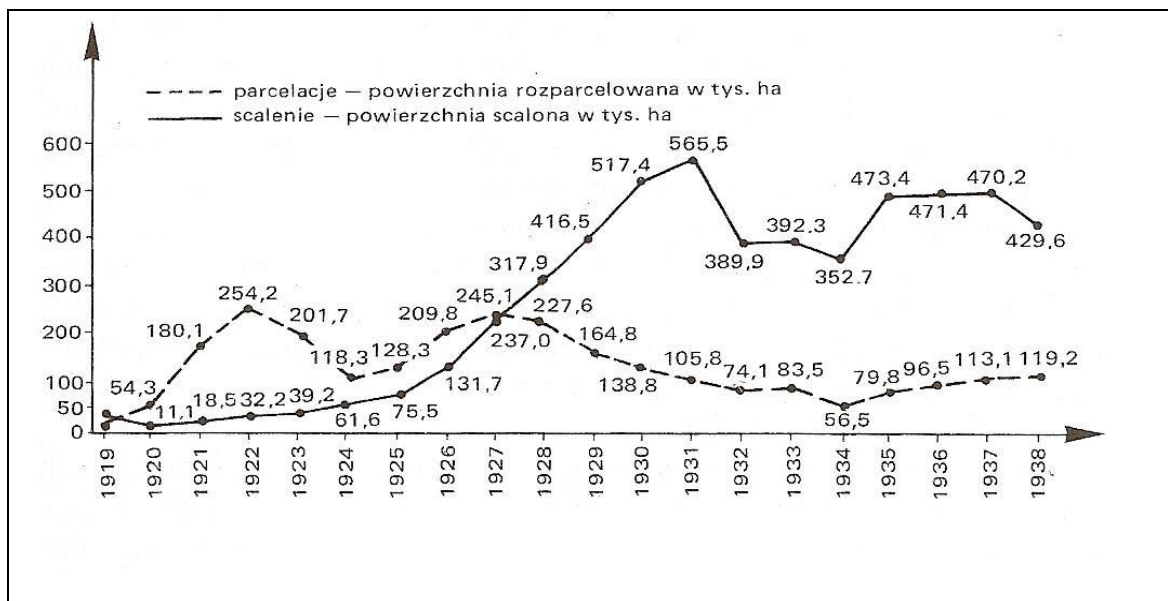
7.2. Na podstawie audycji radiowej *Gospodarcze wyzwania II RP. Ekonomiczna katastrofa, której udało się uniknąć* uzasadnij, w jaki sposób zaprocentowało przyłączenie do II Rzeczypospolitej obszaru plebiscytowego, o którym mowa w źródle.

.....

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spoleczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 8. (0–2)

Źródło. Wykres.

Źródło: H. Samsonowicz, J. Tazbir, T. Łepkowski, T. Nałęcz, *Polska. Losy państwa i narodu do 1939 roku*, Warszawa 2003, s. 505.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Zgodnie z ustawą z roku 1925 parcelacji, która została ujęta w źródle, podlegały gospodarstwa powyżej 180 ha.	P	F
Największy spadek ilości scalanej ziemi nastąpił w okresie Wielkiego Kryzysu Ekonomicznego.	P	F

Zadanie 9. (0–3)

Źródło. Fragment audycji.

W 1925 roku [...] na Polskę spadł kolejny cios. Tym razem pochodził on z zagranicy [...]. Później lista towarów objętych zakazem była rozszerzana, na co strona polska reagowała takimi samymi krokami.

Źródło: *Gospodarze wyzwania II RP. Ekonomiczna katastrofa, której udało się uniknąć...*

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

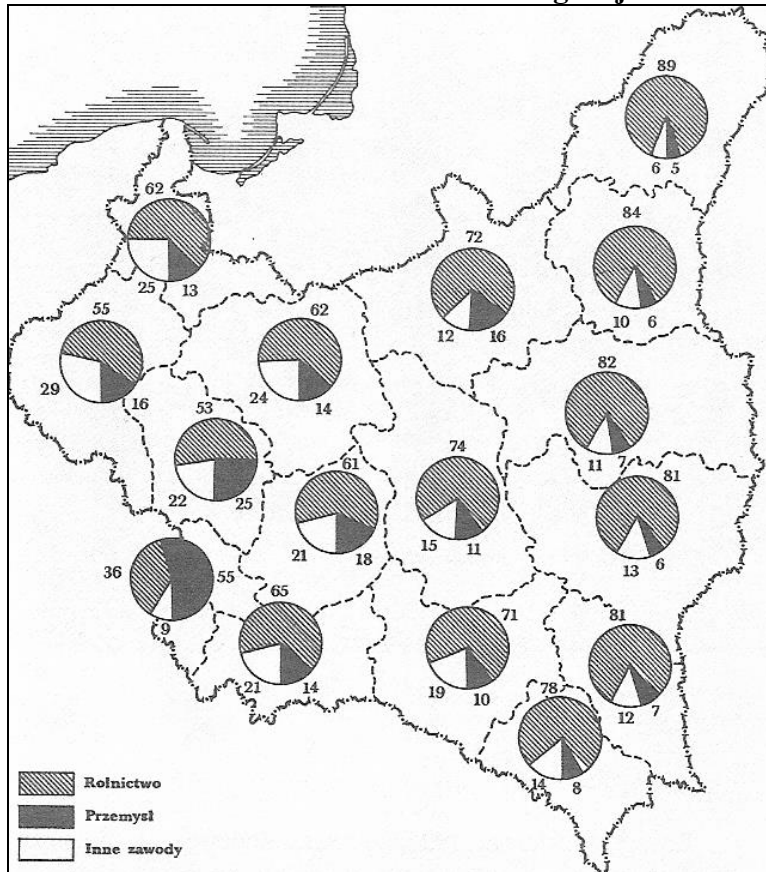
<i>Ciosem</i> , o którym mowa w tekście był Wielki Kryzys.	P	F
Tekst odnosi się do wojny celnej między Polską a Związkiem Radzieckim.	P	F
<i>Te same kroki</i> , o których mowa w tekście, to nałożenie ceł na towary niemieckie.	P	F

Eliminacje Centralne
 Olimpiady Historycznej Juniorów
 2019-2020
Spoleczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie. 10. (0–2)

Źródło. Kartogram.

Zatrudnienie ludności w Polsce według województw

Źródło: Z. Landau, J. Tomaszewski, *Gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Warszawa 1991, s. 5.

10.1. Rozstrzygnij, czy struktura zatrudnienia miała związek z miejscem zamieszkania obywateli II Rzeczypospolitej. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

10.2. Wyjaśnij, czy struktura zatrudnienia w Polsce uległa odwróceniu do końca lat trzydziestych XX w.

.....

.....

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spoleczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 11. (0–3)

Źródło. Mapa konturowa.

<https://pl.wikipedia.org> [dostęp: 14.02.2020]

Na podstawie treści mapy uzupełnij tekst, przyporządkowując do każdej luki właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A–C.

W latach 11.1.____. we współpracy z kapitałem 11.2.____. zbudowano 11.3.____ .

11.1.	A. 1918–1922.	B. 1919–1923.	C. 1926–1930.
11.2.	A. francuskim	B. brytyjskim	C. amerykańskim
11.3.	A. port w Gdyni	B. magistralę węglową	C. połączenie lotnicze

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spoleczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – uzupełnij lukę.

Szereg, w którym przedstawiono właściwy ciąg chronologicznie uporządkowanych przedsięwzięć gospodarczych w II Rzeczypospolitej, to szereg oznaczony cyfrą

1. wprowadzenie marki polskiej → reforma walutowa Władysława Grabskiego → oficjalne otwarcie portu w Gdyni → budowa COP
2. reforma walutowa Władysława Grabskiego → wprowadzenie marki polskiej → oficjalne otwarcie portu w Gdyni → budowa COP
3. oficjalne otwarcie portu w Gdyni → reforma walutowa Władysława Grabskiego → wprowadzenie marki polskiej → budowa COP .
4. wprowadzenie marki polskiej → oficjalnie otwarcie portu w Gdyni → reforma walutowa Władysława Grabskiego →budowa COP.

Zadanie 13. (0–4)

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Srednie zaludnienie w II Rzeczypospolitej, w roku 1921, wynosiło ok. 70, a przed wybuchem II wojny światowej ok. 90 osób na km ²	P	F
Według spisu powszechnego z roku 1921 analfabetami było 70% mieszkańców II Rzeczypospolitej.	P	F
Wśród mieszkańców II Rzeczypospolitej odsetek analfabetyzmu u kobiet i u mężczyzn był taki sam.	P	F
Szczególnie upośledzony pod względem analfabetyzmu był dawny zabór pruski.	P	F

Zadanie 14. (0–4)

Źródło. Fragmenty opracowania historycznego.

Fragment 1.

[...] mieli świadomość swej odrębności społecznej i kulturowej. Rodzaj zajęcia i tryb życia tworzył z nich grupę stosunkowo jednolitą. Wyraźne jednak były [...] podziały wynikające ze stanu posiadania [...] Tworzyli zamkniętą społeczność [...] o swoistym systemie wartości, którą cechował tradycjonalizm, niemający wiele wspólnego z konserwatyzmem politycznym. [...] byli przywiązani do religii [...]. Na początku lat 20. [...] posiadali zaledwie 52 proc. gruntów rolnych. [...]

Źródło: S. Rudnicki, *Polska mozaika społeczna*, s. 305–306

Fragment 2.

Ich liczbę wraz z rodzinami szacuje się mniej więcej na sto tysięcy osób. Ta stosunkowo niewielka grupa miała niezależnie od tego znaczne wpływy. Łączyły ich stosunki rodzinne i sąsiedztwo. Jednak i ta grupa była bardzo zróżnicowana. [...]. Żadna inna grupa społeczna nie przywiązywała takiej wagi do swojej genealogii. W okresie dwudziestolecia międzywojennego nadal byli przekonani o swojej szczególnej roli i krzywdzie, jaka ich spotkała. Najbogatsi inwestowali w przemyśle, uzyskując tam wcale pokaźne zyski. Po odzyskaniu niepodległości stracili swą dawną pozycję majątkową i społeczną. Prestiż społeczny tej grupy zmniejszał się, ponieważ społeczeństwo demokratyzowało się i rodziła się nowa elita.

Na podstawie: S. Rudnicki, *Polska mozaika społeczna*, s. 310–311.

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spoleczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Fragment 3.

Jak na kraj wielkości Polski było ich stosunkowo niewiele [...]. Ogólna ich liczba jak szacowano, wzrosła z 3570 tys. w 1925 r. do 5 mln w 1939. [...] skupieni byli w stosunkowo niewiele ośrodkach. [...] zaledwie 5,4 proc. z nich ukończyło szkołę powszechną. Jeszcze mniej miało za sobą szkołę zawodową. [...] nie stworzyli jednolitego środowiska kulturalnego [...].

Na podstawie: S. Rudnicki, *Polska mozaika społeczna*, s. 312 i 313.

Fragment 4.

[...] w niepodległym państwie otworzyły się przed tą warstwą nowe drogi awansu. Znaczna jej część była zatrudniona w aparacie państwowym [...]. Wzrosła jej pozycja społeczna w stosunku do czasów przedwojennych. Jednocześnie jednak można było zaobserwować w niej proces wyobcowania społecznego. [...]. Podobnie jak inne grupy, była zróżnicowana. W tym środowisku najszybciej postępował proces emancypacji kobiet. [...]

Na podstawie: S. Rudnicki, *Polska mozaika społeczna*, s. 316.

Do podanych w tabeli numerów fragmentów opisujących grupy społeczne II Rzeczypospolitej przyporządkuj daną grupę społeczną. Wybierz ją spośród oznaczonych literami A–E. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Fragment 1.	A	B	C	D	E
Fragment 2.	A	B	C	D	E
Fragment 3.	A	B	C	D	E
Fragment 4.	A	B	C	D	E

- A. fabrykanci
- B. ziemianie
- C. robotnicy
- D. chłopci
- E. inteligencja

Zadanie 15. (0–1)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment].

Dekret o obowiązku szkolnym

Art. 1. Wykształcenie w zakresie szkoły powszechnej jest obowiązkowe dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym.

Art. 2. Szkoły powszechne będą tworzone w takiej liczbie, aby wszystkie dzieci w wieku szkolnym mogły korzystać z nauki.

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19190140147/O/D19190147.pdf> [dostęp: 15.02.2020]

Wyjaśnij, w odpowiedzi na jaki problem społeczny, był wydany zacytowany dekret.

.....

.....

.....

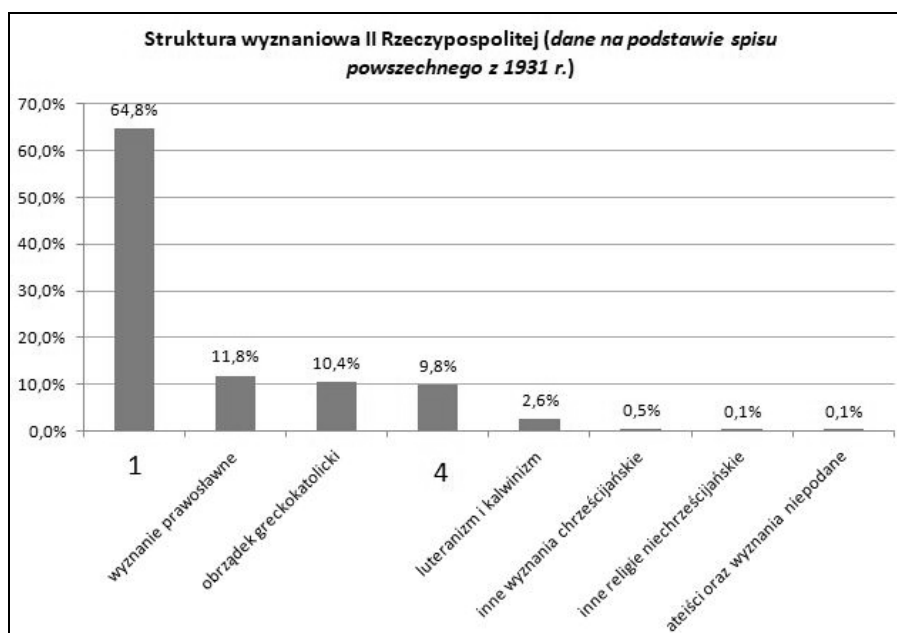
Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spółeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 16. (0–4)
Źródło 1. Wykres.

Na podstawie: *Historia Polski w liczbach. Ludność. Terytorium*, opracowane przez GUS, oprac. A. Wyczański, C. Kukło, J. Łukasiewicz, A. Jezierski, C. Leszczyńska, Warszawa 1994, s. 163–164.

Źródło 2. Wykres.

Na podstawie: J. Choińska-Mika, P. Skibiński, P. Szlanta, K. Zielińska, Warszawa 2009, s. 106.

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spółeczeństwo i gospodarka II Rzeczpospolitej

16.1. Podaj nazwy narodowości oznaczone w Źródle 1. cyframi 1 i 2.

1.

2.

16.2. Wymień dwa konflikty narodowościowe w II Rzeczpospolitej

•

•

16.3. Podaj nazwy wyznań oznaczonych w Źródle 2. cyframi 1 i 4.

•

•

16.4. Rozstrzygnij, czy w II Rzeczpospolitej struktura narodowościowa miała wpływ na strukturę wyznaniową. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

.....

Zadanie 17. (0–2)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

[...] niewielkie skupiska znajdowały się w województwach wileńskim, nowogródzkim i białostockim, gdzie osadzeni zostali jeszcze przed zaborami. [...]. Zachowali jedynie odrębność religijną, a po odzyskaniu niepodległości niejednokrotnie manifestowali przywiązanie do państwa, m.in. tworząc w 1919 r. na wezwanie muftiego pułk jazdy tatarskiej.

Źródło: Wielka Historia Polski, t. 9. Cz. Brzoza, Polska w czasach niepodległości i drugiej wojny światowej (1918–1945), Kraków 2003, s. 58.

Źródło 2.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

W tekście opisana została jedna z mniejszości narodowych zamieszkujących II Rzeczpospolitą.	P	F
Prawa mniejszości narodowych w Polsce były chronione podpisanym przez Polskę małym traktatem wersalskim.	P	F

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spółeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 18. (0–3)

Źródło. Tabela. Emigracja [...] Polaków w latach 1919-1938.

	1919–1925 r.	1926–1930 r.	1931–1935 r.	1936–1938 r.
Emigracja kontynentalna,	230	679,1	135,3	216,1
Emigracja zamorska,	347,8	285,0	94,0	70,0

Źródło: K. Groniowski, Emigracja[...]; [w:] A. Mączak (red.), Encyklopedia historii gospodarczej Polski do 1945 roku, Warszawa 198.
http://rsawl.awl.edu.pl/images/Archiwum/2014/nr_2/6_Pawel_Olbrycht.pdf
[dostęp: 14.02.2020]

18.1. Rozstrzygnij, czy emigracja Polaków, której dotyczy źródło była emigracją polityczną czy zarobkową. Uzasadnij odpowiedź.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

18.2. Wymień po dwa kraje w każdej kategorii, do których emigrowali Polacy w dwudziestoleciu międzywojennym.

- Kontynentalne
- Zamorskie

Zadanie 19. (0–1)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Poziom życia ludności wiejskiej [...] był zróżnicowany, ale generalnie niezbyt wysoki. Najlepiej pod tym względem wyglądała sytuacja w województwach zachodnich, gdzie nie odbiegała od standardów europejskich [...].

Źródło: Wielka Historia Polski, t. 9., Cz. Brzoza, Polska w czasach niepodległości i II wojny światowej (1918–1945), Kraków 2003, s. 46.

Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Poziom życia zbliżony do europejskiego, o którym napisano w źródle, odnosił się do terenów po zaborze

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej

Zadanie 20. (0–2)

Źródło. S. Rudnicki, *Polska mozaika społeczna* [fragment].

[...]. Niewątpliwie jednak czynniki integrujące społeczeństwo przeważały nad dezintegrującymi.

Źródło: S. Rudnicki, *Polska mozaika społeczna*, s. 326.

Wymień dwa czynniki, które zdaniem autora tekstu przeważały w społeczeństwie II Rzeczypospolitej.

-
-

Eliminacje Centralne
Olimpiady Historycznej Juniorów
2019-2020
Spółeczeństwo i gospodarka II Rzeczpospolitej

BRUDNOPIS